

Rättsavdelningen
Cecilia Molinder Berglund
cecilia.molinder-berglund@socialstyrelsen.se

Regeringskansliet
Socialdepartementet
Enheten för familj och sociala tjänster

Socialstyrelsens yttrande över promemorian Behov av hjälp med andning och sondmatning

Socialdepartementets dnr S2019/00767/FST

Socialstyrelsen tillstyrker förslaget att hjälp med andning och sondmatning ska utgöra grundläggande behov som kan ge rätt till personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Det är angeläget att de barn och vuxna som har behov av hjälp med andning eller sondmatning har möjlighet att få det inom ramen för den personliga assistansen. Socialstyrelsen vill i övrigt lämna följande synpunkter.

Avsnitt 5.3 Konsekvenser för kommuner

I promemorian (s. 20) föreslås att Försäkringskassan bör få i uppdrag att följa utvecklingen av antalet personer som beviljas assistansersättning för hjälp med andning. Socialstyrelsen anser att även konsekvenserna inom den kommunalt beslutade assistansen kan behöva följas.

Avsnitt 5.5 Konsekvenser för den assistansberättigade, familjer och anhöriga

Socialstyrelsen vill framhålla att föräldrar till barn med funktionsnedsättning inte har ett större ansvar för omvårdnad enligt föräldrabalken än föräldrar till barn utan funktionsnedsättning. Det torde innebära att föräldraansvaret för barns behov av andningshjälp är mycket begränsat (jfr s. 20 i promemorian). Detta kan förtydligas ytterligare i den fortsatta beredningen.

Avsnitt 6 Författningskommentar

Socialstyrelsen vill slutligen framhålla att personer som har behov av hjälp med andning och sondmatning i regel också kan behöva insatser från hälso- och sjukvården. Åtgärder som kräver hälso- och sjukvårdens kompetens är landstingens och kommunernas ansvar som huvudmän för hälso- och sjukvården. Promemorians förslag innebär inte någon inskränkning i det ansvaret. Behov av sjukvårdande insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL, kan inte ge rätt till personlig assistans enligt LSS eller assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, SFB, (se HFD 2012 ref. 41 och 51 kap. 5 § SFB). Den hjälp med andning och sondmatning som i det

individuella fallet inte kräver hälso- och sjukvårdens kompetens kan dock utföras inom personlig assistans, t.ex. inom ramen för så kallad egenvård (se HFD 2018 ref. 21 och HFD 2012 ref. 41). Målgruppen som berörs av förslaget kan komma att behöva hjälp som rör andning och sondmatning där hälso- och sjukvården står för en del och den personliga assistansen för en del. Samarbetet mellan verksamheterna är avgörande för att hjälpen kan ges med god kvalitet. Frågan om avgränsningen mot sjukvårdande insatser enligt HSL berörs i promemorian (s. 23) men det kan förtydligas ytterligare i den fortsatta beredningen vad det innebär när det gäller möjligheten att få personlig assistans för behov av hjälp med andning och sondmatning.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Olivia Wigzell. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Erik Höglund, Jenny Rehnman, Thomas Lindén och Natalia Borg samt enhetschefen Mariana Näslund Blixt deltagit. Juristen Cecilia Molinder Berglund har varit föredragande.

SOCIALSTYRELSEN

Olivia Wigzell

Cecilia Molinder Berglund